

OBSAH

Předmluva	7
1. Úvod	15
1.1 Jednotky, převodní vztahy a značky veličin	15
1.2 Vodivý, odporový, magnetický, konstrukční a izolační materiál	21
1.3 Klimatotechnologie, prostory a prostředí, technické provedení	36
<i>Část první</i>	
2. Elektrické točivé stroje	49
2.1 Hodnoty a provedení stroje	49
2.11 Elektrické hodnoty rozhodující při volbě stroje	49
2.12 Mechanické hodnoty důležité pro určení elektrického stroje	52
2.13 Provedení elektrického točivého stroje	56
2.2 Stejnoseměrné stroje	65
2.21 Princip stejnosměrných strojů	65
2.22 Magnetické pole, reakce kotvy, pomocné póly, kompenzační vinutí	66
2.23 Vinutí kotvy	67
2.24 Komutace	68
2.25 Hlavní a základní části	68
2.26 Druhy stejnosměrných strojů	70
2.27 Závislost momentu na otáčkách	71
2.28 Výkonové řady, napětí, otáčky	72
2.29 Základní tvary a provedení	73
2.3 Synchronní stroje	74
2.31 Alternátory	74
2.32 Alternátory pro pohon klikovými stroji	78
2.33 Turboalternátory	81
2.34 Hydroalternátory	84
2.35 Synchronní motory	88
2.36 Synchronní kompenzátory	90
2.37 Středofrekvenční alternátory	92
2.4 Asynchronní motory	94
2.41 Popis asynchronního motoru	94
2.42 Provedení asynchronních motorů	95
2.43 Působení asynchronního motoru	96
2.44 Kruhový diagram	97
2.45 Rozdělení asynchronních motorů	100
2.46 Volba výkonu asynchronního motoru	108

2.5	Komutátorové motory na střídavý proud	109
2.51	Jednofázový motor sériový a motor repulzní	109
2.52	Trojfázový motor sériový	109
2.53	Trojfázový komutátorový motor derivační napájený do statoru	110
2.54	Trojfázový komutátorový motor derivační napájený do rotoru	116
2.55	Srovnání motorů Winter-Eichberg a Schrage	118
2.6	Točivé měniče	118
2.61	Druhy měničů	118
2.62	Konvertory	123
2.63	Kaskádní měniče	125
2.7	Elektrické motorky (elektromotorky)	126
2.71	Trojfázové motorky	126
2.72	Jednofázové motorky	129
2.73	Stejnoseměrné motorky	132
2.74	Univerzální motorky	133
2.75	Servomotorky	133
2.76	Selsyny	134
3.	Elektrické stroje netočivé	137
3.1	Výkonové transformátory	137
3.11	Druhy a konstrukční provedení transformátorů	137
3.12	Základní fyzikální pojmy a zapojení transformátorů	148
3.13	Jednofázové transformátory, autotransformátory a tlumivky	152
3.14	Regulace napětí transformátorů	154
3.2	Zhášecí a zatěžovací tlumivky	159
3.21	Zhášecí tlumivky ke kompenzaci kapacitních proudů v sítích vn	159
3.22	Zatěžovací tlumivky pro kompenzaci nabíjecího výkonu vedení vvn	163
3.3	Silové kondenzátory	165
3.31	Použití, konstrukce a zapojení kondenzátorů	165
3.32	Základní fyzikální pojmy a pracovní podmínky	168
3.33	Spínače, jistění, regulace	169
3.4	Ventilové měniče	170
3.41	Všeobecně o měničích	170
3.42	Činnost a konstrukce ventilu	176
3.43	Kritické srovnání jednotlivých druhů ventilových měničů	186
4.	Elektrické přístroje spínací a jističí	189
4.1	Elektrické přístroje nn	189
4.11	Přístroje spojovací	189
4.12	Spínače	190
4.13	Stykače	195
4.14	Jističe	203
4.15	Pojistky nn	212
4.2	Spínací přístroje vn a vvn	214
4.21	Odpojovače	214
4.22	Spínače vn malých výkonů	219

4.23	Vypínače vn a vvn	221
4.24	Pojistky vn	239
4.3	Bleskojistky	242
4.31	Ventilové bleskojistky	242
4.32	Magnetická bleskojistka pro nn	244
4.33	Stejnoseměrná bleskojistka VDM	244
4.34	Torrokova trubice	245
4.35	Údaje pro objednávku bleskojistek	245
4.36	Umístění svodičů přepětí	246
4.37	Počítač přepětí	247
4.38	Ochrana stejnosměrných vedení trolejových	247
4.4	Rozváděče	247
4.41	Rozváděče nn	248
4.42	Rozváděče vn	263
4.43	Výrobný stlačeného vzduchu	269
5.	Elektrické měření	274
5.1	Elektrické přístroje měřicí	274
5.11	Rozváděčové přístroje ukazovací	280
5.12	Zapisovací přístroje liniové	292
5.13	Přenosné provozní přístroje	294
5.14	Laboratorní přístroje	301
5.15	Přesná laboratorní měřicí zařízení	304
5.2	Přístrojové transformátory	309
5.21	Měřicí transformátory proudu ve střídavé soustavě	322
5.22	Měřicí transformátory napětí ve střídavé soustavě	331
5.23	Měřicí transformátory proudu pro stejnosměrnou soustavu	337
5.24	Měřicí transformátory napětí pro stejnosměrnou soustavu	338
6.	Elektroměry, časové a sazbové spínače a kontrolní přístroje	341
6.1	Střídavé elektroměry	341
6.11	Jednofázové elektroměry	341
6.12	Trojfázové elektroměry	342
6.13	Zvláštní elektroměry	343
6.2	Spínače časové, sazbové a kontrolní přístroje	344
7.	Ovládací přístroje, relé, regulační, řídicí přístroje a dálkové měření	348
7.1	Přístroje k ovládání elektrických veličin	348
7.11	Přístroje ovládací a návěstní	348
7.12	Elektrická nepřímá relé	353
7.13	Přístroje regulační a řídicí	367
7.14	Zařízení na kontrolu elektrických přístrojů	381
7.2	Přístroje k měření a regulaci neelektrických veličin	383
7.21	Měřicí přístroje	383
7.22	Ukazovací a zapisovací přístroje	390
7.23	Regulační soustavy a regulátory	393
7.24	Elektromechanické přístroje pro samočinné řízení a dálkové ovládání	400
7.25	Příslušenství k regulačním přístrojům	405
7.3	Dálkové měření	406
7.31	Soustava amplitudová k měření elektrických veličin	407

7.32	Soustava amplitudová k měření mechanických veličin . . .	409
7.33	Soustava impulsová k měření elektrických veličin	409
7.34	Soustava impulsová k měření mechanických veličin	412
8.	Silové kabely, vodiče a elektroinstalační trubky s příslušenstvím	413
8.1	Kabely a vodiče	413
8.2	Silové kabely	417
8.3	Instalační vodiče	430
8.4	Chráněné vodiče	433
8.5	Pohyblivé vodiče	436
8.6	Výroba a dodávání silových vodičů	439
8.7	Návěštní kabely	439
8.8	Kabelové soubory	440
8.9	Elektroinstalační trubky a příslušenství	445
9.	Elektrické svařování	450
9.1	Svařování elektrickým obloukem	450
9.2	Odporové elektrické svařování	461
10.	Indukční a dielektrický ohřev	468
10.1	Fyzikální podstata indukčního ohřevu	468
10.2	Koncepce zařízení pro průmyslový indukční ohřev	470
10.3	Typická průmyslová zařízení pro indukční ohřev	473
10.4	Provozní ekonomie zařízení pro průmyslový indukční ohřev	476
10.5	Princip dielektrického ohřevu	477
10.6	Generátory pro dielektrický ohřev	478
10.7	Zařízení pro dielektrický ohřev	481
11.	Elektrické pece obloukové a odporové	486
11.1	Obloukové pece	486
11.2	Odporové pece	491
12.	Akumulátory	500
12.1	Olověné akumulátory	500
12.2	Alkalické akumulátory	507
12.3	Stříbrozinkové akumulátory	510

Část druhá

13.	Výrobní elektřiny	512
13.1	Základní pojmy	512
13.2	Rozdělení výroben elektřiny	512
13.3	Základní schéma tepelné elektrárny	518
13.4	Dispoziční uspořádání tepelných elektráren	525
13.5	Volba pozemku pro tepelnou elektrárnu	528
13.6	Příklady tepelných elektráren	533
13.7	Nejdůležitější zařízení v parních elektrárnách	535
13.8	Vodní elektrárny	544
14.	Transformovny a rozvodny do 35 kV	554
14.1	Dělení stanic a pojmy	554
14.2	Rozvodná zařízení vn	554

14.3	Rozvodná zařízení nn	563
14.4	Volba a stanoviště transformátorů	565
14.5	Zkratová bezpečnost a výpočet zkratových proudů	569
14.6	Relé, ochrany a blokování	576
14.7	Společná zařízení stanic	582
14.8	Provedení stanic jako celku	589
14.9	Dozorný a dálkové ovládání	597
15.	Venkovní rozvod elektřiny	603
15.1	Venkovní vedení vn	604
15.2	Transformovny malé a střední	629
15.3	Úsečníky	629
15.4	Venkovní vedení nn	630
15.5	Ochranná zařízení	634
15.6	Stavba vedení a transformoven	635
16.	Rozvod proudu v průmyslovém závodě	641
16.1	Úkol elektrického rozvodu	641
16.2	Vlivy působící na návrh elektrického rozvodu	642
16.3	Návrh elektrického rozvodu	647
16.4	Trasy rozvodu	666
16.5	Montáž kabelů	671
16.6	Montáž chráněných vodičů	682
16.7	Montáž elektrické instalace v trubkách	685
16.8	Přípojnicový rozvod	694
17.	Zlepšení účinníku	696
17.1	Pojem účinníku	696
17.2	Následky špatného účinníku	697
17.3	Spotřebiče jalového výkonu	700
17.4	Zlepšování účinníku	703
17.5	Způsob kompenzace jalového výkonu silovými kondenzátory	705
17.6	Přívody ke kondenzátorům, jističí a spínací přístroje	709
17.7	Vliv instalovaných kondenzátorů na elektrický rozvod	709
17.8	Postup při návrhu zlepšení účinníku v průmyslovém závodě	710
17.9	Samočinná regulace účinníku a její zhodnocení	715
18.	Elektrické pohony	716
18.1	Druhy pohonů	716
18.2	Charakteristiky pohonů	717
18.3	Dynamika elektrických pohonů	723
18.4	Spouštění elektromotorů	724
18.5	Brdění elektromotorů	738
18.6	Regulace otáček elektrických pohonů	745
18.7	Volba výkonu elektromotoru	757
18.8	Řízení elektrických pohonů	759
19.	Elektrická trakce	764
19.1	Vozba s elektrickou trakcí	764
19.2	Elektrická zařízení vozidel	768
19.3	Elektrická vozidla	775
19.4	Trakční vedení	781

19.5	Dráhové napájecí stanice	788
19.6	Závěr	791
20.	Světelná technika	796
20.1	Veličiny, jednotky, názvosloví	796
20.2	Zdroje umělého světla	801
20.3	Svítidla, jejich vlastnosti a použití	806
20.4	Osvětlovací konstrukce	810
20.5	Základy osvětlovací techniky	813
20.6	Vnitřní osvětlování	819
20.7	Venkovní osvětlování	822
21.	Kreslení schémat silnoproudých zařízení	827
21.1	Schémat elektrických zařízení	827
21.2	Základní pravidla pro kreslení schémat	829
21.3	Rozdělení prvků podle funkcí	831
21.4	Vznik řádkového schématu pomocných obvodů	831
21.5	Základní pravidla řazení kontaktů a cívek	833
21.6	Příklady schémat pomocných obvodů	835
22.	Normy a předpisy	841
22.1	Všeobecně o elektrotechnických normách a předpisech	841
22.2	Elektrotechnické předpisy	842
22.3	Výtah ze základních předpisů a norem	844
Rejstřík	. . . . .	861